Erdős Attila

Az amerikai hadsereg és Vietnam

Krepinevich, Andrew F.: The Army and Vietnam

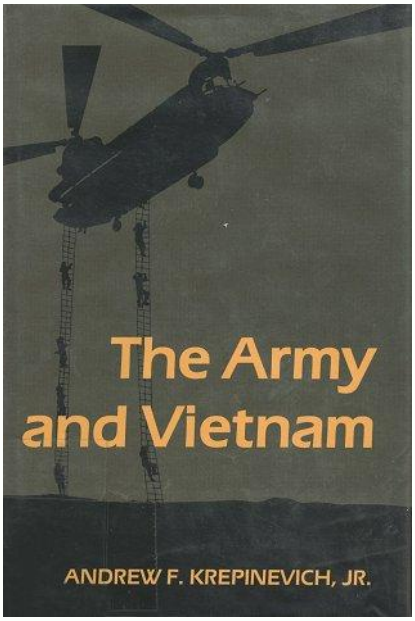

Andrew F. Krepinevich, az amerikai hadsereg volt őrnagya, azokat a kérdéseket, illetve hibás gyakorlatokat összegzi könyvében, amelyek következtében az amerikai hadsereg nem tudta megnyerni a vietnami háborút. A könyv a vietnami háború hadtörténeti szakirodalmának egyik jelentős darabja, első kiadása alig tíz évvel a vietnami háború után jelent meg először.

A kötet első oldalain a szerző lefekteti azokaz az alapelveket, melyek véleménye szerint szükségesek, hogy a modern hadviselést (gerilla mozgalom elleni hadviselés) sikerre lehessen vinni egy Vietkong típusú gerilla mozgalommal szemben. A modern hadviselés sarokköve a lakosság biztonságának szavatolása és a gerillák megfosztása mindenfajta utánpótlási lehetőségtől. Krepinevich az alapelvek megfogalmazásában a modern hadviselés terén úttörőjének számító R.K.G. Thompson által megfogalmazott kritériumokat vette alapul.

A modern hadviselés ismertetése után a szerző rátér a vietnami háború különböző szakaszainak, illetve az azokba tanúsított amerikai magatartásnak a bemutatására. Alapvető problémának tartja, hogy az amerikai hadsereg a nyugat-európai hadszíntéren a szovjet hadsereg ellen megvívandó háborúra volt berendezkedve, és nem volt felkészülve egy a hagyományostól eltérő háború megvívására. A franciák vietnami vereségében (első indokínai háború 1945–1954) a szerző véleménye szerint a legfontosabb tényező az volt, hogy a francia hadvezetés hagyományos háborúként fogta fel az indokínai háborút, és ennek következtében nem megfelelő taktikát alkalmazott.

A francia–vietnami háborút lezáró genfi egyezményt (1954), azonban az Egyesült Államok kormánya nem kívánta betartani, és megkezdték a dél-vietnami hadsereg felszerelését egy hagyományos koreai háborúhoz hasonló háború megvívására, ami a francia–vietnami háborúból levonható tanulságok totális figyelmen kívül hagyását jelentette. Annak ellenére, hogy Kennedy hivatalba lépésével újfajta védelmi megközelítés született, amely a korábbi maszszív megtorlás doktrína helyébe a rugalmas válaszadás doktrínáját állította, a hadsereg vezetésével komoly harcot kellett vívni, hogy a modern hadviselés jelentette képességeket a sereg elkezdje adaptálni. A folyamat lassúságát jól mutatják az 1960-as évek elején napvilágot látott Stilwell report, illetve a Howze bizottság jelentései, amelyek felhívták a figyelmet ezen képességek hiányára.

Miközben Washingtonban tovább folytatódott a huzavona, Dél-Vietnam helyzete egyre labilisabbá vált. A hagyományos háborúra kiképzett és felszerelt dél-vietnami hadsereg nem tudta megakadá-

lyozni a Vietkong előretörését, és a kezdetben sikeres alternatív megoldások, mint például a CIA által indított program a Civil Irreguláris Védelmi Csoportok (Civil Irregular Defense Groups) létrehozására, az amerikai hadvezetés ellenállása miatt fokozatosan elhaltak. További probléma volt, hogy Washingtonból a háború állásával kapcsolatban sokszor egymásnak teljesen ellentmondó vélemények érkeztek, miközben az Egyesült Államok fokozatosan sodródott bele a konfliktusba. Kennedy elnök meggyilkolása a háborúba való mélyebb belegabalyodást alapvetően eldöntötte, csak az volt a kérdéses, hogy mikor fog kiteljesedni.

A szerző ezt követően fogalmazza meg vietnami kudarc fő okát, mégpedig azt, hogy az amerikai hadsereg sem struktúrájában, sem taktikájában, sem pedig felkészültségében nem volt alkalmas arra, hogy szembenézzen a Vietnamban jelentkező kihívásokkal.

Az 1964. augusztus 2-án történt Tonkini incidenst követően a tényleges amerikai szerepvállalás konkrétabb formát öltött, és 1965. március 8-án az első harcoló alakulatok is megérkeztek. Az első katonákat, hamarosan még több követte, így az amerikai hadvezetés megkezdhette a korábbi háborúban már jól bevált felőrlő háború (war of attrition) forgatókönyvének alkalmazását, csakhogy Vietnamban ez nem hozott valós eredményeket. Miközben a szerző részletesen ismerteti azokat a problémákat, amelyek miatt az alkalmazott stratégia nem válhatott be, megemlít olyan kezdeményezéseket mint a tengerészgyalogság koncepciója, (Combined Action Platoons), amely gyökeresen eltért a szárazföldi és a légierő elképzeléseitől és részsikereket is hozott, kellő támogatás hiányában azonban nem tudott kibontakozni.

Az 1968-as Tet offenzíva azonban rávilágított arra, hogy a háború kezdete óta erőltetett stratégia kudarcba fulladt. Ezt követően a vietnami katonai hadműveletek élén az addig a felőrlő háborút erőltető Westmoreland tábornokot a modern hadviselés elemeit alkalmazó Creigthon Abrams tábornok váltotta fel, akinek sikerült rövid idő alatt jelentős sikereket elérnie. A beinduló béketárgyalások és a csapatkivonások következtében azonban nem maradt idő arra, hogy a dél-vietnami hadsereget felkészítse az amerikai hadsereg távozása utáni időkre, amely alapvetően pecsételte meg a konfliktus kimenetelét.

A kötet nagy erőssége, hogy a vietnami háborút az eddigiektől eltérően a hadsereg, illetve a modern hadviselés szempontjából mutatja be, és nem a politikai és katonai események hagyományos értelemben vett kronologikus sorrendjére helyezi a hangsúlyt. Ez által könnyebben érthetővé válik, hogy a technológiai és számbeli fölényben lévő amerikai hadsereg, miért veszítette el a háborút. Ugyanakkor a teljes magyarázathoz elengedhetetlen lenne a háború más dimenzióinak is a figyelembe vétele, amelyek nélkül bizonytalan és vitatható az egyes katonai, illetve politikai szereplők és események, de főként maga a háború történeti megítélése. Mindenesetre az amerikai hadsereg több mint 40 évvel ezelőtti háborújának elemzése segít az azóta folytatott hasonló típusú háborúk természetének értelmezésében is.

Andrew F. Krepinevich: ***The Army and Vietnam.*** The Johns Hopkins University Press, Baltimore, 1988. 344 oldal, ISBN 0-8018-2863-5